

Lietuva tarptautinėje spaudoje saugumo ir globalios politikos kontekste #1

Viktor Denisenko, Kiryl Kascian
Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto
Komunikacinių įtakų ir propagandos tyrimų centras

Trumpa apžvalga

Nagrinētu laikotarpiu stebimose žiniasklaidos priemonėse dėmesį Lietuvai lėmė keli reikšmingi incidentai, susiję su saugumo sfera. 2024 m. lapkričio viduryje šalies vardas buvo minimas kabelio tarp Lietuvos ir Švedijos pažeidimo kontekste. Tarptautinės žiniasklaidos dėmesį patraukė ir logistikos įmonės DHL lėktuvo katastrofa Vilniuje lapkričio 25 dieną. Nors pagal turimus duomenis minėta katastrofa turi būti priskirta prie nelaimingų atsitikimų, jos kontekste prisiminta apie 2024 metų vasarą įvykdytus diversijos bandymus, kai iš Lietuvos teritorijos per DHL sistemą buvo išsiųstos savaime užsidegančios siuntos. Informacija apie minėtus incidentus viešojoje erdvėje pasirodė lapkričio pradžioje, nors patys incidentai užfiksuoti vasarą. Įvykus DHL lėktuvo katastrofai, užsienio žiniasklaidoje buvo keliamos prielaidos, kad minėta tragedija taip pat gali būti susijusi su Rusijos įgyvendinamais hibridinės agresijos veiksmais.

Naujos Lietuvos valdančiosios koalicijos ir vyriausybės formavimas, po 2024 m. spalio rinkimų į Seimą, stebėtose žiniasklaidos priemonėse sulaukė ne tiek daug dėmesio, kiek būtų galima tikėtis. Informacija, susijusi su Remigijaus Žemaitačio (partijos „Nemuno aušra“ pirmininko) antisemitiniais pareiškimais minėti Vokietijos ir Čekijos spaudoje.

Monitoringo laikotarpis: 2024 m. lapkritis-gruodis

Monitoringas apima šias žiniasklaidos priemones: CNBC (JAV); CNN (JAV); BBC (Jungtinė Karalystė); FAZ (Vokietija); FOX News (JAV); The Guardian (Jungtinė Karalystė); Huff Post (Jungtinė Karalystė); Independent (Jungtinė Karalystė); Kronen Zeitung (Austrija); Lidové noviny (Čekija); Sky News (Jungtinė Karalystė); Süddeutsche Zeitung (Vokietija).

Pagrindinės temos

Kabelio nutraukimas: Lietuva buvo minima bendrame įvykio kontekste, kaip viena iš nukentėjusių šalių. Publikacijose dėmesys buvo sukoncentruotas į geopolitinius aspektus (pvz., BBC, 2024 11 19). Pažymėta, kad kabelių pažeidimas įvyko dėl sąmoningų išorinių veiksnių. Publikacijose vengta tiesiogiai kaltinti Rusiją, bet įvykio kontekste priminta apie įtampą santykiuose tarp Maskvos ir Vakarų pasaulio, akcentuota, kad Rusija įgyvendina hibridinės agresijos veiksmus ir pasižymi priešišku elgesiu (pvz., Sky News, 2024 11 19).

Užsidegantys prietaisai: Pasirodė publikacijų apie incidentus, kai iš Lietuvos atkeliavusios siuntos užsidegė DHL sandėliuose įvairiuose Vokietijos miestuose. Incidentai įvyko dar liepos mėnesį, bet viešai tapo žinomi tik lapkričio pradžioje. Publikacijose buvo cituojama Lietuvos pareigūnų pozicija, pavyzdžiui, Arvydo Pociaus, kuris priskyrė incidentus prie hibridinių išpuolių paradigmos, kuriais siekiama kelti „paniką, chaosą ir nepasitikėjimą [institucijomis]“ (BBC, 2024 11 06).

DHL lėktuvo katastrofa: Lėktuvo katastrofa Vilniuje lapkričio 25 d. patraukė tarptautinės žiniasklaidos dėmesį. Publikacijose apie katastrofos faktą buvo svarstoma gana atsargiai, minint, kad tiriamos visos galimos versijos, neatmetant ir teroristinio išpuolio galimybės (CNBC, 2024 11 25). Nagrinėjant publikacijas pastebėta, kad apie galimą sabotažo versiją garsiau kalbėjo Vokietijos oficialūs pareigūnai (lėktuvas skrido iš Leipcigo). Įtarimai buvo siejami ir su anksčiau paminėta aktualia tema – incidentais su užsiliepsnojančiomis siuntomis (Ibid.).

Nauja Lietuvos valdančioji koalicija: Reikšmingu politiniu įvykiu Lietuvoje tapo naujos valdančiosios koalicijos formavimas bei naujos vyriausybės darbo pradžia po 2024 metų spalio mėnesio rinkimų į Seimą. Šie įvykiai taip pat iš dalies buvo atspindėti tarptautinės spaudos publikacijose. Galima pastebėti, jog didesnis dėmesys šiai temai buvo skirtas Vokietijos spaudoje. Publikacijose akcentuota ne tik socialdemokratų pergalė, bet ir partijos „Nemuno aušra“ sėkmė. Pažymima, kad Remigijus Žemaitaitis yra „Donaldso Trumpo gerbėjas“ ir kontraversiško antisemitinių pareiškimų autorius (Süddeutsche Zeitung, 2024 10 28). Apie antisemitinius minėto Lietuvos politiko pareiškimus rašė ir Čekijos spauda (Lidové noviny, 2024 11 11).

Apibendrinimas

Didesnis dėmesys tarptautinėje spaudoje 2024 metų lapkritį ir gruodį Lietuvai teko dėl kelių tarptautinių incidentų, tiesiogiai susijusių su saugumo situacija regione. Net DHL lėktuvo katastrofa, kuri, pagal turimus duomenis, įvyko be išorinio poveikio, buvo vertinama kaip potencialių hibridinių Rusijos veiksmų dalis.

Tuo tarpu Lietuvos nacionalinės politikos įvykiai (naujos valdančiosios koalicijos atėjimas į valdžią) sulaukė mažiau dėmesio. Kita vertus, Vokietijos žiniasklaidoje buvo nagrinėjami panašūs klausimai, kurie buvo keliami ir Lietuvos informacinėje erdvėje, pavyzdžiui, R. Žemaitaičio politinės figūros prieštaravimas.

Nuorodos

CNBC

- CNBC (2024 11 25). DHL cargo plane crashes as it nears Lithuania airport, killing one. CNBC, Prieiga per internetą: <https://www.cnbc.com/2024/11/25/dhl-cargo-plane-crashes-as-it-nears-lithuania-airport-killing-one.html?&qsearchterm=Lithuania>

BBC

- Astire, H., Kirby, P. (2024 11 29). Germany suspects sabotage behind severed undersea cable. BBC, Prieiga per internetą: <https://www.bbc.com/news/articles/cgdl4vxw501o>
- Kirby, P., Gardner, F. (2024 11 06). Mystery fires were Russian 'test runs' to target cargo flights to US. BBC, Prieiga per internetą: <https://www.bbc.com/news/articles/c07912lx330>

Lidové noviny

- Lidovy Noviny (2024 11 11). Litva má vládu i s Úsvitem Němenu, jeho lídr čelí obvinění z antisemitismu, Lidové noviny, Prieiga per internetą: https://www.lidovky.cz/svet/litva-volby-vlada-antisemitismus.A241111_161207_ln_zahranici_rkj

Sky News

- Osborne, S. (2024 11 19). Russia accused of escalating hybrid attacks in Europe after Baltic Sea telecoms cables cut. SkyNews, Prieiga per internetą: <https://news.sky.com/story/russia-accused-of-escalating-hybrid-attacks-in-europe-after-baltic-sea-telecoms-cables-cut-13256781>

Süddeutsche Zeitung

- Großmann, V. (2024 10 28). Sozialdemokraten gewinnen in Litauen. Süddeutsche Zeitung, Prieiga per internetą: <https://www.sueddeutsche.de/politik/litauen-christdemokraten-wahl-sozialdemokraten-lux.EjVX642Vy4H8qM1QDGDQAc>